

Zaterdag 9 maart '46

XVII 813

Mijn lieve beste Tante K. & Marin, Adri en Betty, Jam-
mer dat mijn vorige brief 2 in bestemming, nooit heeft
bericht. Ik had graag gehad dat jullie ook al eerder
van me gehoord had. Hoe heerlijk het was een briefje
van Adri te ontvangen, waarin weer eindelijk jullie stem
spoor, behoeft ik nauwelijks te beschrijven. Ondertusschen
presepde ik, tezamen met mijn 2 eelgenooten, alles
wat zo typisch de sfeer van de Hollandische Raai,
niet zied meeroert. Wat jullie voor mij gedaan
hebt, wat jullie al die jaren lang voor mij gewent zijn,
en ook nu weer, de kerst die van jullie op mij
overgaat. Omillekenig heeft ik er soms tranen
in mijn ogen. Het klinkt misschien niet erg
mannelgk, maar ik schaam me er toch niet voor, want
ik weet nu dat het menschelek is. Als ik terugdenk
aan alles, en dat doe ik haast dagelijks, dan zie ik
"Ompje" lachen voor me, en om begrijp ik zo goed,
zo heel goed, wat hij in 2 in hart gevoeld heeft voor
jullie. Heel velen waren tegen hem, maar vooral
jullie voor hem waren, vergeet hij alles, en was
gelukkig en tevreden. Ik besefte dat als kind
alleen aan mijn 200 joel. Hij was voor mij alomd ge-

Woon "Ompje", en ik hield dolwel van hem. Ik
kende geen leed. Jullie hebben mij intem geluk
tein gemaakt. Zo gelukkig dikwijls, dat als ik
was thin was na die dagen, ik een heel dik
brok in mijn keel had, nu dan als man trad
te te gedragen, maar toch stillerzie mit
moet huiten, als ik alleen was. Jullie leven,
in om de natuur, teni eden van bloem en
krachten, die jullie als een stukje van jezelf
beschouwen, waarom Adri als door Gods gave
ein in geworden, droekt zij het beleuen spel
der natuur bekaent tot in de fynste man-
res. Van jullie kameradolep met de diem
groot en klein, jong en oud. De diem kenne julle
als in een sprookje, jullie spreken erover, en
zij voelen het, dat da's het grote contact
geschapen wordt tussch mens en diem. Dit
alles doet me zo min die, veel van jullie
honden. Vroeger als kind onderbewust, omdat
ik onder bewust natuur en diem liefhad als
jullie zelte, om nu wel mit derzelfe tendem

uit het onderbewustzijn, maar er is een bewust
 factor bij gekomen. Ik weet dat ik jullie liefste,
 tante B, als een grootmoeder. Zij is de meest
 waardevolle grootmoeder uit mijn leven, omdat
 tante B in mijn leven zo heel veel gegeven heeft.
 Jij in allen houd ik van als zusters het broeder
 hart van zijn zo zeer geliefde zusters, en Tese
 lijkt bij zo als en worm zijn moeder om zijn lief
 heit. Wees niet boos, maar Adri bekleedt
 mij en heel apart plekje bij dit alles. Ik
 ben blij en bijzonder Adri's kunstenaarschap,
 en de gevoelens van mij tegenover Adri zijn
 niet zo pen te beschrijven. Hoe dikwijls ik
 in stilte hier veel eens geboden heb, alhoewel
 ik eerlijk moet bekennen, dat bewust bidden
 mij heel slecht afgaat, ben ik mij er ten volle
 van bewust, dat ik in mijn onderbewustzijn
 heel dikwijls God aanroep, — zo in stilte ge
 bedt heb, dat Adri bij me moest komen. Ik
 spreek heel dikwijls in gedachten met haar,
 omdat ik veel dat zij me zo goed stemmen kan
 in deze onmoemelyk zware dagen. Ik ben daarom

zo blij dat jullie mij wel eens aan me denken.
 Ik heb het veel. Mijn gedachten zullen niet
 stilstaan om mijn moeder en Nies in dat kleine
 kamertje in Leiden. Vader en Hanka, in hun
 ellendige Concentratiekamp, verder bij een
 mijnje uit Leiden. Dienste Postman, die dit
 veel voor mij geweest is. Hoe leuk zou ik het
 vinden, als ze eens bij jullie kwam om Adri's
 licht en kleuren spel geschap door
 bloed, wat ook door mijn aderen stroomt,
 te gaan zien. Ze zal erbij stilstaan zo als ik er
 bij stilgestaan heb, omdat ze even veel hand van
 leven, kleuren, diepe en natuur als ik.
 Als Adri dan met haar door de levens
 gaat wandelen, zoals mij zo dikwijls door
 broek en het gedwongen hebben, dan zal er een
 contact geschapen worden, dat ik hier door
 zekere innerlijke overtuiging en blijheid zeker
 zal voelen. Als Adri haar schrijven wil
 2. Adri is Dienste Postman, 110. Dijk
 straat 26 Leiden. Ik weet niet hoe ik jullie
 ooit dankbaar moet. Want je begrijpt al wel.

11

Er is nog een plekje, waar ik voortdurend in
gedachten verkeer. Zens was ik als kleine
jongen bij jullie. Adria schilderde me, en
jullie verwenden me zoo ontzettend, als
kindtjes goed voor mij kon zijn. Ik
behoef Betty's Wonderpen maar te
nemen. Ik heb daar de eerste geleen
leeren kennen van olie verf en water, linum
en mat papier, terpentijn en keizerine, de
knappend hout, versch deense hout, en
heel veel papier met heel veel bijbels en
heel vnde werken over Michael de Puyter
In lucht, en men gaat van dat alles, is
me vertrouwd geworden, zoo vertrouwd
dat ik hier soms haast gik van verlangen
wordt naar dat alles. Toen ik vrij was,
wist ik dat wanneer ik ook wilde, ik
me kon verzoeken om al dat vertrouwd
om in het niet verder dan of men hem rein
van me af, maar zoo ontzettend ontberik
baar. In het dorpje met potloden en
houtskeel nu de ik die geur van natuur

12

en vrijheid terug te vinden, - ik geloof ook
niet dat het verbeeld, was. Toen jullie
heb ik de boschen en de lui leeren kennen, en
voor alles - de dieren. Ik ben door het
leven hard geslagen geweest. Zoo hard, dat
slechts weinig menschen meer zijn, waar ik
om gaaf. Maar die menschen heb ik dan
ook innig lief. Verder ben ik steeds meer
van de dieren gaan houden, zoodat ik op't oogen
blik meer van dieren houd dan van men-
schen. Als ik een dier zoo zien zitten op
de manier waarop ik hier opgesloten zit,
zoudde me de Traanen in de oogen springen,
maar, de menschen zijn hard! heel hard!
Ik ben toch blij dat ik zelf zoo'n groot talent
niet kan aanvoelen. Ik ben zelf zoo heel
anders. Ik grinde op, en kwam was bij jullie
Telken was ik groter geworden, het hooft en
de trim, ja zelfs jullie allen werden kleiner.
Er veranderde ook veel dingen, niet aan
jullie. Jullie bleven hetzelfde. Ook al de
plaatsjes en schilderge, tekeningen en

Opzigt, zoals ze ook bij ons in de Houtboom
 hingen, als bewijs dat jullie en wij bij
 elkaar hoorden, als uitdrukking van de grote
 liefde, die twee grote mensen, Jan en B,
 en Opa en mijn tante B, als Opa en
 mijn voor elkaar gevoeld hebben. Grootje
 heb ik nooit gekend. Maar niemand is
 zo goed om staat om iemand te laten
 leven als jullie, en door de werken van Grootje
 door jullie gesprekken over haar, door Adria's
 tekeningen van haar zie ik haar ook zo
 goed voor me, zoals ze was, jong, gelukkig
 en een zeer fijn gevoelig kunstenaar. Maar
 toch veranderde er dingen. Op een goede
 dag, ik was nog heel jong, was Oom Jij en
 meen niet meer. Ik was nog te jong om goed
 te beseffen, wat en leere er in een ontstane
 moet zijn. Ik heb de oude trouwe Donar
 gekend met zijn grijze goedige kop. Ooh
 Donar was in een verdwenen. Maar na
 hem kwam er een ander, die dezelfde
 liefde onderwond, zoals er vele voor hem

gewest zijn. Ik ken ze niet allemaal maar
 de honden en paarden, elk met zijn eigen naam,
 zijn eigen plaats en zijn eigen karakter in jullie
 samenleving. Maar Adria heeft hen allen
 onsterfelijk gemaakt, en van niet alle
 hoeken van jullie onvergetelijke herinnering
 zie met hen trouwe dankbare ogen maar
 hen op, die ik leven voor hen gemaakt heeft
 als een kostbaar bezit, jullie die bewaren
 hebben, dat dat ook voor sluis mogelijk is.
 Ik weet dat jullie niet boos zijn, dat ik
 hier voor tot jullie niet te praten. Ik is niet
 gekunsteld, het zijn mijn eigenlijke ge-
 dachten, en ik schroom niet, ze tegen
 over jullie zo ook meer te geven. Ik is
 geen uitdrukking van mijn van sentimentalitei-
 teit, men, ik meen hier, in de grond
 van mijn hart. Goed, ik denk er in-
 meer in deze men vol ellende en
 leuraan hiel vordend aan, hoevel
 jullie voor mij geweest zijn. Ik werd

groter en groter. En toch hoe klein en
 teer jullie hünje was, nooit heb ik men
 onbepaalden of loop bij jullie gevoeld.
 Nam, tot de laatste heer toe, dat ik bij
 jullie was, toen als soldaat, Nochtan ik den
 wien dat ik thuis was. In die minuten
 moest tijd en eenzijdigheid een worden.
 We willen dergelijke ogen blikken Naast Londen
 Get gaat ook wel met de geest, in onze
 gedachtenwereld, maar de werkelijkheid
 blijft ons telken weer in de handen,
 Zoodra we ons volmaakt gelukkig
 voelen. Ik tracht me hier wel eens voor
 te stellen dat ik gelukkig ben. Toch, om
 Dankes alles. Dat lukt me ook wel.
 Als ik schrijf, aan mijn lieve moeder
 die thm ook met haar verlaten en
 vryheit, of aan mijn zwaer. Zij zijn allen
 voor mij, altijd geweest, en ook nu, en
 ik kan me zo weinig doen! Maar
 als ik hen schrijf vergeet ik. Schrijven
 geeft me de grootste rust e bevrediging. In

die ogen blikken kan ik nog gelukkig zijn. Ik
 vergat, toen ik schreef aan Lou - Fincke
 en alles wat zij voor mij geweest is weer
 aan mijn geest voorbyging. Nu beleef ik
 weer enkele gelukkige ogen blikken. In
 gheule morgen schrijf ik aan jullie.
 En weer gaat alles door me heen. Ik
 zie jullie vierzins glas helder voor me.
 Jullie praten met me, en ik zie jullie
 lachen, zoodat alleen jullie voor lachen
 kunnen. Hoe dikwijls spreek ik met
 ik daar mijn vrs. De geestelike moed
 en kracht die er van jullie uitgaat. Ik
 hoor zo duidelijk t. Beespi zeggen. "Hi
 Bob doch!" Ik moet dan een bled in mijn
 keel wegslikken, niet met medelijden
 met myself, want God heeft dit zo
 gewild, en ik weet dat ik me niets te
 verwijt heb. Ik heb den verstand
 in een een goede afloop. - Men moet
 een gevoel van dankbaarheid, want
 jullie zijn zo goed. t. Is misschien een

13
Ik hoop dat jullie het lezen kunnen
heb ik nu voor mij. Ik wil er in
jullie omgeving ook op niet trekken maar
pelet en twaast. Ik voel, dat ik er ook
toe in staat ben, geder ledig luisteren al naar
de ri's lessen, om kennis te brengen op
papier en lijnen. Vind je het goed Adri, dat
ik het probeer? Het moet een menselijk bestaan
gelukkig kunnen maken en ik geloof mijn inner-
lyke rust, na deze dagen van wanhoop en ellende
voor een groot gedeelte bij jullie en in jullie omgeving ten-
ste kunnen vinden. Ik zal me met
alle kracht op mijn studie gooien, om
mijn dienst streken aan de Lydada mens-
heid aan te kunnen bieden. Maar ik wil
de dieren niet vergeten. Ik heb van jullie
al als klein kind de mooiste voorbeelden
gezien. De respect en eerbied voor de
natuur. Ik wil me aan sluiten bij jullie
in de vereniging voor dieren bescherming,
4 October lufft ook voor mij betrekking in je.
lezen, en ik dacht aan jullie op die dag
in deze zelfde eel. Mijn eelmoeten zijn

14
Spijt en begreep de geschiedte van jullie eel-
7 B 2 Meer. ook a Betty het met
heide ongeveer 10 jaar onder, beide groen
Angst. Om hoort de de opening van
zeer niet en loopende karakter, maar ik
dan als de kind kren. Het is in mijn
stuur tussen in de. Ik schiet niet heel
dat ik allen kennd en kennd dat het
heel goed op, en heb het ook dat het
gelukkig god getuigt. De een was in
- - - - -
eer koop man, hij was bij de Volker dienst
van jullie in de. Het is een
Waar hij wil zo en zo. Het is
gevoelen. Verloren heeft ik van
de andere was onder in de. En was in de
oorlog. Het is een
March Studium. Het is een
Het is de natuur, en praat veel over het
Natuur. Het is een
bijvoor beeld in het
Naamje. Het is de
Schrijf veel verhalen, welke ik dan alle
stree. Het is een
ze aan mens. Het is een
leren. Het is een
zien. Het is een
Wilt veel over jullie. Het is
schreef en bedankt. Het is een
een sprookje voor haar maakt. Maar
heeft het. Jullie moet het en
mied ontroeren.